ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของปศุสัตว์อำเภอทางด้านงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ระหว่างภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน นายประธาน เกิดกล่ำ

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดุษฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ธีระ วิสิทธิ์พานิช	กรรมการ
อาจารย์ รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทปศุสัตว์อำเภอทางด้านงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ระหว่างภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทที่ปฏิบัติจริงของปศุสัตว์อำเภอในงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ และศึกษาถึงความแตกต่างของบทบาทที่ปฏิบัติจริง ในงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ระหว่างปศุสัตว์อำเภอในเขตภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำการศึกษาจากการสุ่มตัวอย่างปศุสัตว์ภาคเหนือจำนวน 46 ตัวอย่าง และปศุสัตว์อำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 56 ตัวอย่างรวม 102 ตัวอย่างในปี พ.ศ. 2534 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) แล้วเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติต่าง ๆ คือ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t-test

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ผลการวิจัยพบว่าปศุสัตว์อำเภอส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.3 ในภาคเหนือ และร้อยละ67.9 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่(ร้อยละ 60.7 ในภาคเหนือและร้อยละ 64.3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จบระดับประกาศนียบัตรสถานภาพสมรสส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.0 ในภาคเหนือ และร้อยละ 85.7 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) สมรสแล้ว ประสบการณ์การทำงานปศุสัตว์อำเภอส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.7 ในภาคเหนือ และร้อยละ 75.0 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11 - 20 ปี

สำหรับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของปศุสัตว์อำเภอในงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ปศุสัตว์อำเภอทั้ง 2 ภาค มีบทบาทในงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ คือ งานสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์ งานการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ งานปรับปรุงพืชอาหารสัตว์ งานพัฒนาสุขภาพสัตว์ งานการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ และงานการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ความถี่การปฏิบัติงานแต่ละงานมีไม่เท่ากัน ซึ่งเมื่อจัดเรียงลำดับตามความมากน้อยของความถี่การปฏิบัติงานแต่ละงาน พบว่าปศุสัตว์อำเภอทั้ง 2 ภาคมีความถี่การปฏิบัติงาน งานพัฒนาสุขภาพสัตว์สูงสุด ลำดับรองลงมาคือการปฏิบัติงาน งานการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ลำดับที่ 3 เป็นการปฏิบัติงาน งานการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์ลำดับที่ 4 คือ การปฏิบัติงานงานการปรับปรุงพืชอาหารสัตว์ ลำดับที่ 5 คือ การปฏิบัติงาน งานการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ ลำดับสุดท้าย คือ การปฏิบัติงาน งานการสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์

ปศุสัตว์อำเภอภาคเหนือและปศุสัตว์อำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีบทบาทแตกต่างกันในงานบางอย่างของงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ เช่น งานปรับปรุงพันธุ์สัตว์ งานปรับปรุงพืชอาหารสัตวว์และงานถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์ สำหรับงานอื่นของงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ที่เหลืออีก 3 งาน ปศุสัตว์อำเภอทั้ง 2 ภาค แสดงบทบาทไม่แตกต่างกัน ปัญหา-อุปสรรคของปศุสัตว์อำเภอที่สำคัญได้แก่ขาดความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ นอกจากปัญหาเหล่านี้ยังมีปัญหาอย่างอื่นที่พบในแต่ละงานเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1) งานการสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์ได้แก่ ปัญหาขาดความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ปัญหาการคมนาคม ปัญหาเวลาในการสำรวจ

2) งานปรับปรุงพันธุ์สัตว์มีดังนี้ คือ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ พื้นที่รับผิดชอบกว้างไกล

3) งานปรับปรุงพืชอาหารสัตว์มีดังนี้ คือ เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์มีเปอร์เซนต์ความงอกต่ำ เกษตรกรไม่มีแปลงพืชอาหารสัตว์ ไม่ได้รับเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ตามจำนวนที่ต้องการ

4) งานพัฒนาสุขภาพสัตว์มีดังนี้คือ เกษตรกรให้ความร่วมมือน้อยในการนำสัตว์มารับการฉีดวัคซีน วัคซีนป้องกันโรคระบาดในโค-กระบือ รวมถึงวัคซีนสุกรและสัตว์ปีกมีไม่เพียงพอ จำนวนโค-กระบือมีมากจนไม่สามารถฉีดวัคซีนได้ครบ

5) งานจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ของปศุสัตว์อำเภอมีดังนี้ คือ ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนกลุ่มเกษตรกร ขาดความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม

6) งานถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์ของปศุสัตว์อำเภอมีดังนี้ คือ ปัญหาขาดสื่อการสอน ปัญหาเอกสารคำแนะนำส่งเสริมไม่เพียงพอ เกษตรกรไม่สนใจจะรับการฝึกอบรม เอกสารคำแนะนำส่งเสริมไม่เหมาะสม ปัญหาขาดความรู้ความชำนาญ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title A Comparative Study on Amphoe Livestock Officer's Roles for Livestock Extension Program in the Northern and Northeastern Regions of Thailand

Author Mr. Pratan Kerdgalum

M. Sc. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee : Assoc. Prof. Dr. Pongsak Angkasith Chairman

Assist.Prof. Dusdee Na Lampang Member

Assoc.Prof. Theera Visitpanitch Member

Lecturer Rampaipan Apichatpongchai Member

Abstract

The objectives of this research were to study the roles of Amphoe livestock officers and to compare their different roles between northern and northeasthern regions of Thailand. The data was collected by mailed questionaire to Amphoe livestock officers in both regions, 46 and 56 samples respectively in 1991. Multistage samplings method was used. Percentage, mean, standard deviation and t-test were used to analyze the data.

From the research findings, it was found that most of Amphoe livestock officers in both regions had an average age of 37.5 years old, held a diploma educational level, had marrried status and experienced an average of 15.36 years in livestock extension.

The roles of the Amphoe livestock officers in both regions ranked in priority, were animal health development, animal breeding,

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

technology transfer, forage crop improvement, establishment of livestock raising groups and survey of livestock information.

From the statistical analysis, it was found that there was a significant difference between northern and northeastern Amphoe livestock officers in three roles : animal breeding, technology transfer and forage crop improvement.

The main problem of Amphoe livestock officers in livestock extension program were lack of cooperation from farmers and agency involvement and insufficent man power capacity. In addition other problems which were found in this study were :

1. Livestock information survey activity : distance and time.
2. Animal breeding program activity : farmers' houses are scattered, lack of materials.
3. Forage crop improvement activity : low seed germination, insufficent pasture area.
4. Animal health development activity : insufficent vaccine.
5. Establishment of livestock raising group activity : lack of materials to support livestock farmer group.
6. Technology tranfer activity : lack of audio-visual aids, insufficent and unsuitable media, uninterested farmers attending training and unknowledgeable officers in audio-visual aids.

In conclusion the researcher found more needs in extension and training. Thus more support to Amphoe livestock officers must be provided so as to serve the great demand of the farmers.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved